بسم الله الرحمن الرحیم

پژوهه تاریخی (۳٤)

از نهضت تا نظام

بازخوانی تحولات انقلاب کبیر اسلامی از مبارزه تا نظام‌سازی

جلد سوم

تکوین و تثبیت نظام

اندیشکده برهان
قل هاتوا برهانکم ان کنتم صادقین
www.BORHAN.ir

عنوان و نام پدیدآور : از نهضت تا نظام: بازخوانی تحولات انقلاب کبیر اسلامی از مبارزه تا نظام‌سازی/ نویسنده اندیشکده برهان.
مشخصات نشر : تهران: دیدمان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۳ ج.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س‌م.
فروست : پژوهه تاریخی؛ ۳۲، ۳۳، ۳۴.
شابک : دوره۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۴۶-۵ : ؛ ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۴۷-۲ :ج.۸-۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۴۵-۱ ؛ ج.۲ ؛ ج.:۳ ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۴۸-۹
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
مندرجات : ج.۱. خیزش امام و امت.- ج.۲. نیروهای انقلابی، سنگرهای مبارزه.- ج.۳. تکوین و تثبیت نظام.
عنوان دیگر : بازخوانی تحولات انقلاب کبیر اسلامی از مبارزه تا نظام‌سازی.
موضوع : ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ -- جنبش‌ها و قیام‌ها
موضوع : Iran -- History -- Pahlavi, ۱۹۴۱ - ۱۹۷۸ -- *Protest movements
موضوع : ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴ -- جنبش‌ها و قیام‌ها
موضوع : Iran -- History -- ۲۰th century -- *Protest movements
موضوع : ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷
موضوع : Iran -- History -- Islamic Revolution, ۱۹۷۹
موضوع : ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷
موضوع : Iran -- History -- Pahlavi, ۱۹۴۱ - ۱۹۷۸
شناسه افزوده : اندیشکده برهان
رده‌بندی کنگره : DSR۱۵۰۸
رده‌بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۲۴۰۴۵
شماره کتاب‌شناسی ملی : ۵۷۵۰۶۱۵

اندیشکده برهان
قُلْ هاتُوا بُرْهانَکُمْ اِنْ کُنْتُمْ صادِقینَ
www.BORHAN.ir

انتشارات دیدمان

عنوان: از نهضت تا نظام (۳)؛ تکوین و تثبیت نظام
نویسنده: اندیشکده برهان
شابک جلد ۳: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۴۸-۹
شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۴۶-۵
نشر: دیدمان
تاریخ انتشار: پاییز ۱۳۹۸
نوبت چاپ: اول
شمارگان: ۲۰۰
قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان

www.DidemanBook.ir
www.BORHAN.ir
info@borhan.ir

تهران، چهارراه شهید لواسانی، خیابان بوستان،
کوچه نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۴

تلفن: ۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۹۱
پیامک: ۱۰۰۰۰۲۸۷

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به «اندیشکده برهان» است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

پیشگفتار ۷

فصل اول

جمهوری اسلامی ۹

از جمهوریت تا اسلامیت ۹

آیا ایدهٔ «جمهوری اسلامی» پس از انقلاب مطرح شد؟ ۱۶

فصل دوم

دولت موقت ۲۹

دولت عافیت طلب و شورایی که انقلابی بود ۲۹

ماشین نازک‌نارنجی و جادهٔ ناهموار انقلاب ۳۸

رو به آمریکا؛ پشت به ملت ۴۵

فصل سوم

شورای انقلاب ۶۱

اعضای شورای انقلاب ۶۳

شبهه ملاقات با هایزر ۷۰

تقابل دو شورا ۷۷

فصل چهارم

در برابر چپ و راست ۸۳
ائتلاف بزرگ و ناکامی معاندین نظام اسلامی..... ۸۳
ماراتن نافرجام توطئه علیه نظام اسلامی ۹۳
توطئهٔ انحلال ارتش..... ۹۸
چرا آیت ترور شد؟..... ۱۰۲

فصل پنجم

قانون اساسی ۱۰۷
دو انقلاب؛ دو قانون اساسی..... ۱۰۷
ولایت فقیه..... ۱۱۵
کتاب‌نامه ۱۲۱

رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (قدس سره)

اگر مطالعه کنید در انقلاباتی که در دنیا واقع می‌شود یا در انقلابات کوچکی که در ایران واقع شده است، قبل از این انقلاب بزرگ، خواهید دید که این انقلاب از تمام انقلاب‌هایی که در طول تاریخ واقع شده است، یک انقلاب آرام بوده است و یک انقلابی بوده است که ثمراتش زیاد و چشم‌گیر و ضایعاتش نسبت به ثمراتش کم. شما حجم کارهایی که در این چند سال کردید درست توجه ندارید که شما چه کردید. آنهایی که می‌روند خارج و مسائل را در خارج بررسی می‌کنند، و مسلمان‌هایی که در خارج هستند یا مستضعفانی که در خارج کشور شما هستند، آنها می‌دانند که در ایران چه شده است و عمق این انقلاب چه اندازه است. شما یک سلطنت ۲۵۰۰ سالهٔ جابرانه را بکلی ریشه‌کن کردید و یک رژیمی که تمام قدرت‌های بزرگ دنیا دنبالش بودند و طرفدارش بودند، شما تمام قدرت‌های دنیا را کنار زدید و رژیم را به کلی از بین بردید و یک حکومت اسلامی در ایران اعلام کردید. این مطلب، یک مطلبی نیست که شما خیال کنید که یک کار کوچکی شده است و حالا ضایعات دارد، این کار، کار بسیار بزرگی است. شما یک ملت، در مقابل تمام قدرتهای عالم ایستادید و مقابله دارید با تمام قدرت‌های دنیا و همه بر ضد شما هستند و مع‌ذلک، شما ایستادید و همه را کنار زدید. غافل نباشید از اینکه شما کاری انجام دادید که در طول تاریخ کم نظیر بوده است یا بی‌نظیر بوده است.

صحیفه امام، جلد ۱۵ ، صفحه ۹۲

رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

انقلاب اسلامی و نظام برخاسته از آن، از نقطهٔ صفر آغاز شد؛ اوّلاً: همه‌چیز علیه ما بود، چه رژیم فاسد طاغوت که علاوه بر وابستگی و فساد و استبداد و کودتایی بودن، اوّلین رژیم سلطنتی در ایران بود که به دست بیگانه –و نه به زور شمشیر خود– بر سرِ کار آمده بود، و چه دولت آمریکا و برخی دیگر از دولت‌های غربی، و چه وضع به شدّت نابسامان داخلی و عقب‌افتادگی شرم‌آور در علم و فنّاوری و سیاست و معنویّت و هر فضیلت دیگر. ثانیاً: هیچ تجربهٔ پیشینی و راه طی‌شده‌ای در برابر ما وجود نداشت. بدیهی است که قیام‌های مارکسیستی و امثال آن نمیتوانست برای انقلابی که از متن ایمان و معرفت اسلامی پدید آمده است، الگو محسوب شود. انقلابیون اسلامی بدون سرمشق و تجربه آغاز کردند و ترکیب جمهوریّت و اسلامیّت و ابزارهای تشکیل و پیشرفت آن، جز با هدایت الهی و قلب نورانی و اندیشهٔ بزرگ امام خمینی، به دست نیامد. و این نخستین درخشش انقلاب بود. پس آن‌گاه انقلاب ملّت ایران، جهان دوقطبی آن روز را به جهان سه‌قطبی تبدیل کرد و سپس با سقوط و حذف شوروی و اقمارش و پدید آمدن قطب‌های جدید قدرت، تقابل دوگانهٔ جدید «اسلام و استکبار» پدیدهٔ برجستهٔ جهان معاصر و کانون توجّه جهانیان شد. از سویی نگاه امیدوارانهٔ ملّت‌های زیر ستم و جریان‌های آزادی‌خواه جهان و برخی دولت‌های مایل به استقلال، و از سویی نگاه کینه‌ورزانه و بدخواهانهٔ رژیم‌های زورگو و قلدرهای باج‌طلب عالم، بدان دوخته شد. بدین‌گونه مسیر جهان تغییر یافت و زلزلهٔ انقلاب، فرعون‌های در بسترِ راحت آرمیده را بیدار کرد؛ دشمنی‌ها با همهٔ شدّت آغاز شد و اگر نبود قدرت عظیم ایمان و انگیزهٔ این ملّت و رهبری آسمانی و تأییدشدهٔ امام عظیم‌الشّأن ما، تاب آوردن در برابر آن‌همه خصومت و شقاوت و توطئه و خباثت، امکان‌پذیر نمی‌شد. به‌رغم همهٔ این مشکلات طاقت‌فرسا، جمهوری اسلامی روزبه‌روز گام‌های بلندتر و استوارتری به جلو برداشت. این چهل سال، شاهد جهادهای بزرگ و افتخارات درخشان و پیشرفت‌های شگفت‌آور در ایران اسلامی است. عظمت پیشرفت‌های چهل‌سالهٔ ملّت ایران آنگاه به‌درستی دیده می‌شود که این مدّت، با مدّت‌های مشابه در انقلاب‌های بزرگی همچون انقلاب فرانسه و انقلاب اکتبر شوروی و انقلاب هند مقایسه شود.

بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحیم

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدۡ جَآءَكُم بُرۡهَٰنٞ مِّن رَّبِّكُمۡ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكُمۡ نُورٗا مُّبِينٗا

ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است و ما نوری روشنگر (قرآن) به‌سوی شما فروفرستادیم (نساء: ۱۷۴).

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان حقانیت وجود ذی‌جود آخرین فرستاده‌اش و نور روشنی‌بخش کلام‌الله مجید هدایت کرد و ملت شریف ایران را با هدیه‌ی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت در مسیر رشد و تعالی قرار داد.

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را بپیماید و البته در این طریق، راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم. اندیشکده‌ی برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه‌ی تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این مؤسسه‌ی اندیشه‌محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی-علمی نیروهای فرهیخته‌ی جریان انقلابی و ارزشی، به تبیین گفتمان انقلاب کمک کند و در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری، «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

موسسه برهان مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند

و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

پژوهه تاریخی حاضر به قلم جمعی از پژوهشگران اندیشکده برهان است که به بازخوانی تحولات انقلاب کبیر اسلامی از مبارزه تا نظام‌سازی می‌پردازد. لازم است از زحمات آقایان عرفان کریمی، مهدی خوش‌نیت، وحید بهرامی مجتبی محمدی، سید محسن موسوی‌زاده، محسن خراسانی و محمود ذکاوت وخانم فریبا حیدری که در نگارش جلد سوم از اثر مشارکت داشته‌اند، کمال سپاسگزاری به عمل آید.

امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب‌اسلامی و بازخوانی اندیشه‌های ناب اسلامی و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولیعصر (عج) قرار گیرد.

محمدجواد اخوان

مدیر اندیشکدهٔ برهان